EVALUAREA COMPETENȚELOR PROFESIONALE ALE CADRELOR DIDACTICE

EVALUATION OF TEACHERS' PROFESSIONAL SKILLS

Dorina PUTINĂ, ORCID: 0000-0002-0083-2611
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 37.011.31:377.091.279.7(478) e-mail: dorinaputina11@gmail.com

Strategia Educaţia-2030 stabilește o serie de obiective orientate spre racordarea educației la cerințele și nevoile pieței muncii, din perspectiva dezvoltării sustenabile, prin restructurarea mecanismelor de dezvoltare a capitalului uman, asigurarea sistemului educațional de toate nivelurile de învățământ cu personal didactic, științifico-didactic și managerial calificat, competent și competitiv, îmbunătățirea formării profesionale inițiale și asigurarea calității programelor de formare a cadrelor didactice conform standardelor de calitate și, nu în ultimul rând, consolidarea coeziunii socioeducaționale pentru o educație de calitate, prin conjugarea eforturilor tuturor factorilor și actorilor procesului educațional [2] .

Codul educației al Republicii Moldova (art.45) stipulează că evaluarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice este un proces complex atât intern, cât și extern [3]. La nivelul instituției de învățământ, evaluarea cadrelor didactice reprezintă un proces sistemic continuu, desfășurat anual, de o comisie care monitorizează și estimează experiența profesională a cadrelor didactice, în baza unei metodologii de evaluare aprobată de Ministerul Educației și Cercetării. Evaluarea externă a cadrelor didactice se efectuează o dată la 5 ani de către organele abilitate, în baza unei metodologii de evaluare aprobată de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

Evaluarea internă a cadrelor didactice este reglementată de Standardele de competență profesională a cadrelor didactice din învățământul general, aprobate prin ordinul ministrului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1124 din 20 iulie 2018. Standardele constituie un cadru de referință important pentru autoevaluarea nivelului de performanță al cadrelor didactice, pentru dezvoltarea continuă a competențelor profesionale, în raport cu necesitățile educaționale, tendințele existente și gradul didactic solicitat; pentru motivarea autoformării și realizării unei activități didactice de calitate [6, p. 3]. Repartizate în cinci domenii de competență, care reflectă natura complexă a activităţii profesorului, documentul precizează pentru fiecare domeniu standardul necesar de atins/realizat: *proiectarea didactică, mediul de învățare, procesul educațional, dezvoltarea profesională și parteneriate educaționale*. Fiecare standard este derivat în indicatori care reflectă acțiunile cadrului didactic, oportune pentru atingerea lor. Indicatorii sunt atât dovezi ale funcționalității standardelor, cât și sursa de elaborare a diferitelor instrumente de evaluare/monitorizare a acţiunilor/activităţii cadrului didac-

tic, raportate la standarde de competențe profesionale. Observarea directă a activității, analiza documentelor, chestionarea/intervievarea tuturor factorilor de interes, examinarea portofoliilor și alte modalități și surse de verificare demonstrează atingerea standardelor. Acest document servește atât cadrului didactic pentru autoevaluare, cât și factorilor de decizie pentru realizarea evaluării externe.

Evaluarea în baza standardelor evidenţiază abilitatea cadrului didactic de a integra cunoştinţele teoretice, deprinderile practice şi capacitatea proprie de gândire, analiză şi sinteză pentru a efectua activităţi şi a obţine rezultate la nivelul calitativ descris în standard, asigurând obţinerea performanţei în activitate. Performanţa indică nivelurile superioare ale indicatorilor de calitate, rezultatele și realizările excepţionale, eficienţa maximă, implică obligaţiuni reciproce (individuale, organizaţionale) şi presupune participarea activă la dezvoltarea instituţiei și la promovarea imaginii pozitive. Evaluarea performanţei cadrelor didactice reprezintă un criteriu de validare a procedurilor de selecţie, de instruire a angajaţilor, de motivare, de avansare în carieră etc. şi joacă un rol semnificativ din perspectiva performanţei şcolii [1, p. 5].

Atestarea cadrelor didactice constituie o acţiune de evaluare cu funcţie pedagogică şi socială specifică, ce constă în stabilirea nivelului de competenţă a cadrelor didactice, în conformitate cu standardele profesionale, dezvoltate individual, la nivelul practicii didactice şi prin cursuri specializate de perfecţionare profesională, precum și prin crearea cadrului motivațional pentru dezvoltarea profesională, pentru realizarea maximă a potențialului intelectual și creativ al cadrului didactic [4, p. 98]. Procesul de atestare pune în evidență profesionalismul, calitatea procesului educațional și integritatea cadrului didactic. Aceasta reprezintă o formă de instruire continuă, de aspirație și avansare în cariera didactică.

Reglementările referitoare la sistemul de evaluare necesar pentru atestarea cadrelor didactice sunt incluse în documente oficiale de politică a educaţiei, cu caracter general (Codul educației) şi specific (Standardele de competență profesională a cadrelor didactice din învățământul general, Regulamentul de atestare a cadrelor didactice din învățământul general, profesional tehnic și din cadrul serviciilor de asistență psihopedagogică etc.), care vizează activitatea de formare inițială şi continuă a cadrelor didactice.

Dacă evaluarea cadrelor didactice în baza standardelor este o un proces realizat la nivelul echipei manageriale, atunci implicarea cadrului didactic în procesul de atestare, este benevolă și se realizează o dată la cinci ani, pentru confirmarea sau conferirea consecutivă a gradului didactic doi, unu și superior.

În anul 2020, s-a propus spre discuții *Metodologia de evaluare a cadrelor didactice din învățământul general și profesional tehnic*. Scopul *Metodologiei* constă în reglementarea procedurii de evaluare a cadrelor didactice din învățământul general și profesional tehnic, inclusiv prin identificarea punctelor forte ale pregătirii profesionale, precum și a domeniilor de îmbunătățire ale acesteia [5, p. 8]. Implementată, metodologia ar facilita remedierea practicilor de evaluare a cadrelor didactice, din

perspectiva corelării lor cu necesitățile de creștere profesională, cu propriile scopuri de dezvoltare a carierei și cu finalitățile în educația copiilor și a tinerilor.

Referințe:

1. ANDRIȚCHI, V. Evaluarea resurselor umane în învăţământul preuniversitar. În: *Didactica Pro.* 2013, nr.5-6 (81-82), pp. 3-8.
2. Buletin-informativ-aprilie-Educatia-2030.pdf Disponibil https://ipp.md/wp-content/uploads/2022/06/Buletin-informativ-aprilie-Educatia-2030.pdf [Accesat: 21.08.2022]
3. Codul educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014.
4. CRISTEA, S. Atestarea cadrelor didactice. În: *Didactica Pro.* 2013, nr.5-6 (81-82).
5. Metodologia de evaluare a cadrelor didactice din învățământul general și profesional ethnic. Disponibil www.particip.gov.md [Accesat: 27.04.2022].
6. Standardele de competență profesională a cadrelor didactice din învățământul general. Chișinău, 2018. Disponibil https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_de_competenta_profesionala_ale_cadrelor_didactice_din_invatamantul_general.pdf [Accesat: 23.06.2022].